

Aardbeienborrel in Hofje van Bakenes

In 2011 dachten de regenten Job Thöne en Ok de Lange een oud gebruik nieuw leven in te hebben geblazen: toen vond in mei de eerste aardbeienborrel plaats. Echter, pas zeven jaar later volgde nummer twee.

Thöne: 'Lang geleden gaven regenten van ons hofje aardbeien als preuke (gift) aan de hofdames. Ok en ik vonden dat een geweldig leuk idee. Hoewel de eerste aardbeienborrel een succes was, is het er door allerlei omstandigheden niet meer van gekomen. De eerste was alleen met dames van het Hofje van Bakenes, voor de tweede hebben Jan Dirk en ik ook de bewoners van het ernaast gelegen Johannes Enschedé Hofje uitgenodigd. Wij doen voor dat hofje immers ook het sociaal beheer.'

De bewoonsters van Bakenes hadden de heerlijkste hapjes gemaakt met natuurlijk de aardbei in de hoofdrol. De feestgangers

waren net als in 2011 aardbei-achtig uitgedost. De wisselbeker – een aardewerken potje in de vorm van een aardbei – voor de mooiste outfit ging naar Willeke uit het

Enschedé Hofje. Zij ontving de beker uit handen van de vorige winnaar, mevrouw Konijn. Iedereen was het erover eens: dit smaakt naar meer.

Tien jaar

Vanaf mijn twaalfde bracht ik jarenlang wekelijks de Scheveningse Courant rond. Zo nu en dan bracht ik een kennisje, die vlakbij in een hofje woonde, een door oma gebakken visje. Nu, vijftig jaar later ben ik redacteur en bezorger van de Hofjeskrant. Al tien jaar in touw met hofjes. Een eigen wereld: overzichtelijk, met historie en best benaderbaar. Dat leverde mij behalve verhalen ook mooie contacten op. Vijfendertig kranten en ruim 300.000 krantjes verder is het eind nog niet in zicht. Dank bestuurders, bewoners, donateurs en lezers voor jullie vertrouwen. Ook jullie van harte gefeliciteerd met deze mijlpaal.

Willem Brand

Place du Tertre van KZOD

Place du Tertre, het wereldberoemde Parijse pleintje waar kunstenaars klaar zitten om voorbijgangers te portretteren, was deze zomer ook in Haarlem te vinden.

Het tienjarig jubileum van de Haarlemse Hofjeskrant was aanleiding voor kunstenaarsvereniging Kunst Zij Ons Doel (KZOD) om samen met de Hofjeskrant een rondreizend Place du Tertre op touw te zetten. Tekenaars waren de afgelopen maanden te vinden in het Hofje van Heijthuisen, het Hofje van Loo, het Wijnbergshofje, Hofje In den Groenen Tuin, de Proveniershof en Hofje Codde en van Beresteyn. Een selectie van portretten en tekenin-

Hofjes en bewoners vereeuwigd

gen is te zien op pagina 4 en 5 in deze jubileumkrant. Van 7 december 2018 tot 4 januari 2019 worden alle tekeningen getoond op de expositie '10 jaar Hofjeskrant in woord en beeld' in de Kloostergangen van het stadhuis (kantooruren). Op vrijdag 7 december opent Bert van Apeldoorn, sinds 25 jaar regent van Hofje In den Groenen Tuin, om 16.00 uur de expositie.

Het portret hieronder van een bewoonster van het Hofje van Noblet is gemaakt door Joke Kokkelkoren.

Hofjeskrant jubileert

> Dat heuglijke feit is wel een feestje waard. En omdat het leuk is om te geven, hebben de Haarlemse Hofjes geld ingezameld voor een geschenk aan de stad. Op 12 oktober zal dat in het Noord-Hollands Archief aan burgemeester Jos Wienen worden overhandigd.

Vragen over familierecht? Krans Notarissen adviseert u graag over onder andere testamenten, levenstestamenten, schenkingen en erfenissen.

KRANS
NOTARISSEN

Van Eedenstraat 20
2012 EM Haarlem
023 531 93 98
notarissen@kransnotarissen.nl
www.kransnotarissen.nl

Guurtje de Waal: Kleinste hofje met grootse tuin

Het Hofje van Guurtje de Waal in de Lange Annastraat mag met zijn vier huisjes het kleinste hofje van Haarlem zijn, de tuin is groots, al decennia. In 1997 deed die mee aan de Open Tuindagen van het Haarlems Dagblad. De redactie van de Hofjeskrant vond het destijds verschenen artikel en ging eens kijken of het nog steeds zo'n lusthof is.

Het jaar ervoor hadden de bewoners zich ook opgegeven, maar was de jury gewoon langs hun bloemenparadijsje van meer dan zestig soorten planten gelopen... Een jaar later maakte de krant het goed met een artikel over de tuin en zijn verzorgers.

Indertijd stonden Ritha van den Burg, Inge Hinloopen en Bep Zethof op de foto. Zij wonen nog steeds in het hofje. Bep Zethof is met 41 jaar koploper, Inge en Ritha wonen er ruim 35 jaar.

Armoedige omstandigheden

Bep: 'Begin jaren tachtig was de Diaconie van de Nieuwe Kerk nog beheerder. De staat van de (toen nog) acht huisjes was voor ouderen een steeds grotere drempel om hier te gaan wonen. Wij jonge meiden konden de primitieve omstandigheden beter hebben, bovendien was de huur aantrekkelijk laag. In 1985 is het hofje gerenoveerd, de acht kleine huisjes werden verbouwd tot vier grotere. Na de renovatie is het overgedragen aan het gemeentelijk woningbedrijf. In januari 1986 zijn vier

> Interieur in 1953

foto NHA

van de acht oudgedienden teruggekomen. Wij drieën wonen er nog steeds.' Toen Bep er in 1977 kwam wonen, was mevrouw Sanders – door de anderen Sannetje genoemd – de oudste bewoonster. Hoewel er gasaansluiting was, kookte Sannetje nog op een petroleumstel. Op een dag, het liep tegen het vriespunt, schuifel-

> Ritha van den Burg en Inge Hinloopen aan het werk in het 402-jarige Hofje

de ze naar de buurvrouw. Aan haar vertelde ze dat de schoorsteenveger nog niet was geweest. De anderen kwamen er toen achter dat die haar kachel altijd aandeed.

Toelatingsgesprek

Inge Hinloopen herinnert zich nog het toelatingsgesprek in 1982 met de Diaconie van de Nieuwe kerk. 'Er werd verteld dat bewoners de was niet buiten mocht hangen, geen politieke voorkeur op het raam mocht hangen en dat nachtelijk herenbezoek niet was toegestaan. Dat laatste werd met droge ogen tegen ons, meiden tussen de twintig en dertig gezegd. We knikten maar.'

Bep Zethof, zo is te lezen in het HD-artikel van 1997, was de eerste die zich om de tuin bekommerde. Bep: 'Ach, niemand besteedde er vroeger veel tijd en aandacht aan. Na twee jaar was ik het zat. Op een gegeven moment kwam ik thuis en zag dat alles tot op kniehooft was afgesnoeid door iemand van de Diaconie. Je weet niet wat je ziet.'

Verknocht aan de stilte

Hoogzomer 2018 is de tuin weelderig met planten als bergamot, asters, hibiscus en flox. Zouden de Open Tuindagen nu gehouden worden, dan zou de tuin van Bep, Inge en Ritha hoge ogen gooien. Zo'n grote tuin midden in de stad is harstikke fijn, ze zijn alledrie verknocht aan de stilte. Maar die rust wordt af en toe verstoord door het binnenvallen van dagjesmensen.

De redacteur komt op een bijzonder mo-

ment langs. De poort en een deel van de tuin is net opengebroken geweest vanwege de aanleg van nieuwe gasleidingen. Om die reden was toeristisch bezoek een paar weken niet toegestaan. Inge: 'Het hele jaar door krijgen we best veel kijkers. Dat hoort erbij, dat weet je. Dat moet je accepteren, maar het is niet altijd leuk. Een aantal jaren geleden is in samenspraak met de toenmalige woningcorporatie besloten dat we in verband met de overlast de weekeinden dicht zijn.'

Hofjestochten

Inge vindt het prettig dat ze geen college van regenten hebben, zoals bij de hofjes in particulier bezit het geval is. Inge: 'Wij regelen de dingen zelf, moeten het met elkaar zien te rooien. Alhoewel beheer door een logge wooncorporatie ook nadelen heeft. Zo belde ik een aantal jaren terug over houtrot. Er werd gezegd, over drie jaar doen we de liggende delen. Toen was mijn reactie: dan zijn die liggende delen er niet meer.'

Zelf heeft Inge als juf regelmatig hofjestochten gedaan met haar klassen. Dan bezocht ze natuurlijk ook haar eigen hofje. Haar huis is met 70 vierkante meter een stuk groter dan dat van de drie andere bewoners. 'Die ruimte binnen is ook een van de redenen dat ik hier al zo lang woon. Het is fijn wonen hier: de combinatie van een ruim huis met tuin midden in de stad, de stilte en de onderlinge sfeer.'

> Het hofje in 1980

foto Noord-Hollands Archief

Kan uw initiatief
wel een steuntje

in de rug
gebruiken?

Initiatieven mogelijk maken

Deze krant is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage uit het Rabobank Stimulerings Fonds (RSF). Heeft u een mooi initiatief waarbij u wel een steuntje in de rug kunt gebruiken? Kijk op onze site!
rabobank.nl/haarlem

Goes Plooy
Duurzame totaalinstallateur

Als duurzame installateur is Goes Plooy dé specialist op het gebied van loodgieters- en installatiewerk, waarbij meerdere disciplines betrokken zijn. Denk daarbij aan monumentale dak- en zinkwerken.

Ga voor
veiligheid kies
een erkend
installateur.

U kunt ons
bereiken onder
telefoonnummer
023 - 5261 503

goes-plooy.nl

Gedeelde tuin

Een groot goed, noemt Noblet-bewoonster Hetty het: dat elke bewoonster een eigen stuk tuin heeft waar zij zich op uit kan leven.

Hetty: 'Voor de een betekent het meer dan voor de ander. Voor mij is het mijn lust en mijn leven. Zie je de symmetrie van de drie buxussen? Ik vind het leuk om mijn stempel erop te drukken. Er zit in mijn deel geen rood en geel. Dat geldt eigenlijk voor de hele tuin. Dat is min of meer vanzelf gegaan. Toen we 't erover hadden, waren we 't erover eens dat die kleuren eigenlijk niet passen.'

Na de renovatie eind jaren tachtig heeft tuinarchitect Mien Ruys de tuinbeplanting gedaan. Toen dat 'op' was, hebben de regenten groen licht gegeven voor 'elke bewoonster haar eigen stukje'. Maar, zegt Antje, als de Hofjeskrant een ommetje maakt: 'Er zijn bewoners aan wie de tuin niet is besteed. Daar hoor ik ook bij.

Mijn geveltuintje wordt door Letty bijgehouden.' Bewoners die niet direct aan de tuin wonen, kunnen hun tuin-ei kwijt aan hun gevel. Twee tuinloze bewoners hebben

de voormalige klophokken (de plekken waar vloerkleden met een mattenklopper konden worden geklopt) omgetoverd tot tuintje.

Hofjes als evenementenlocatie

De laatste jaren zien wij het steeds meer, de Haarlemse hofjes als evenementenlocatie. Tijdens de Open Monumentendagen, in het tweede weekend van september, kon men bij het Frans Loenenhofje genieten van toneel- en cabaretoptredens in de open lucht. Bij het Hofje In den Groenen Tuin trof men prachtig verklede figuren uit de tijd van Charles Dickens aan. En de afgelopen jaren vormden diverse hofjestuinen het schilderachtige decor voor uitvoeringen van koren bij het Korenlint en de Koorbiënnale.

Los van dit soort grotere evenementen worden de besturen van de Haarlemse hofjes steeds meer benaderd door initiatiefnemers van lokale evenementen, om de tuin of de regentenkamer van de hofjes beschikbaar te stellen. Een bridge-drive op monumentale locaties, een schildersessie met bewoners en regenten van de Haarlemse hofjes naar analogie van het Place du Tertre in Parijs, optredens van muziek-, toneel- en cabaretgroepen in de tuin van hofjes. Het is zo maar een greep uit een reeks van vragen en verzoeken die de afgelopen tijd bij mijn collega-bestuurders en mij voorbij kwam.

Nu leent niet ieder hofje zich qua situering, entourage en faciliteiten ervoor om aan optredens of evenementen plaats te bieden. Veel hofjes beschikken slechts over een kleine tuin en bepaalde hofjes in de historische binnenstad zijn niet goed bereikbaar voor grote groepen. Daarnaast beschikt lang niet ieder hofje over een eigen regentenkamer, en als men die wel heeft is de ruimte niet altijd geschikt voor presentaties en optredens.

Maar ook de ambities van de besturen en regentencolleges verschillen van hofje tot hofje. Het ene bestuur ziet het hofje louter als een woongemeenschap, waarbij de onderhoudssituatie van de woningen, het woonplezier en de woonfaciliteiten van de bewoners voorop staan. Een ander bestuur ziet juist een breder palet aan taken en mogelijkheden. Daar kunnen culturele en sociaal-maatschappelijke elementen uitdrukkelijk in beeld zijn, als onderdeel van die unieke woongemeenschap die een hofje vormt.

En die diversiteit, dames en heren, maakt de hofjeswereld juist zo pluriform en interessant. Een fijne (na)zomer gewenst!!

Lieuwe Zoodma,

voorzitter Stichting Haarlemse Hofjes en regent van het Luthers Hofje

Bezoek Heijthuijsen!

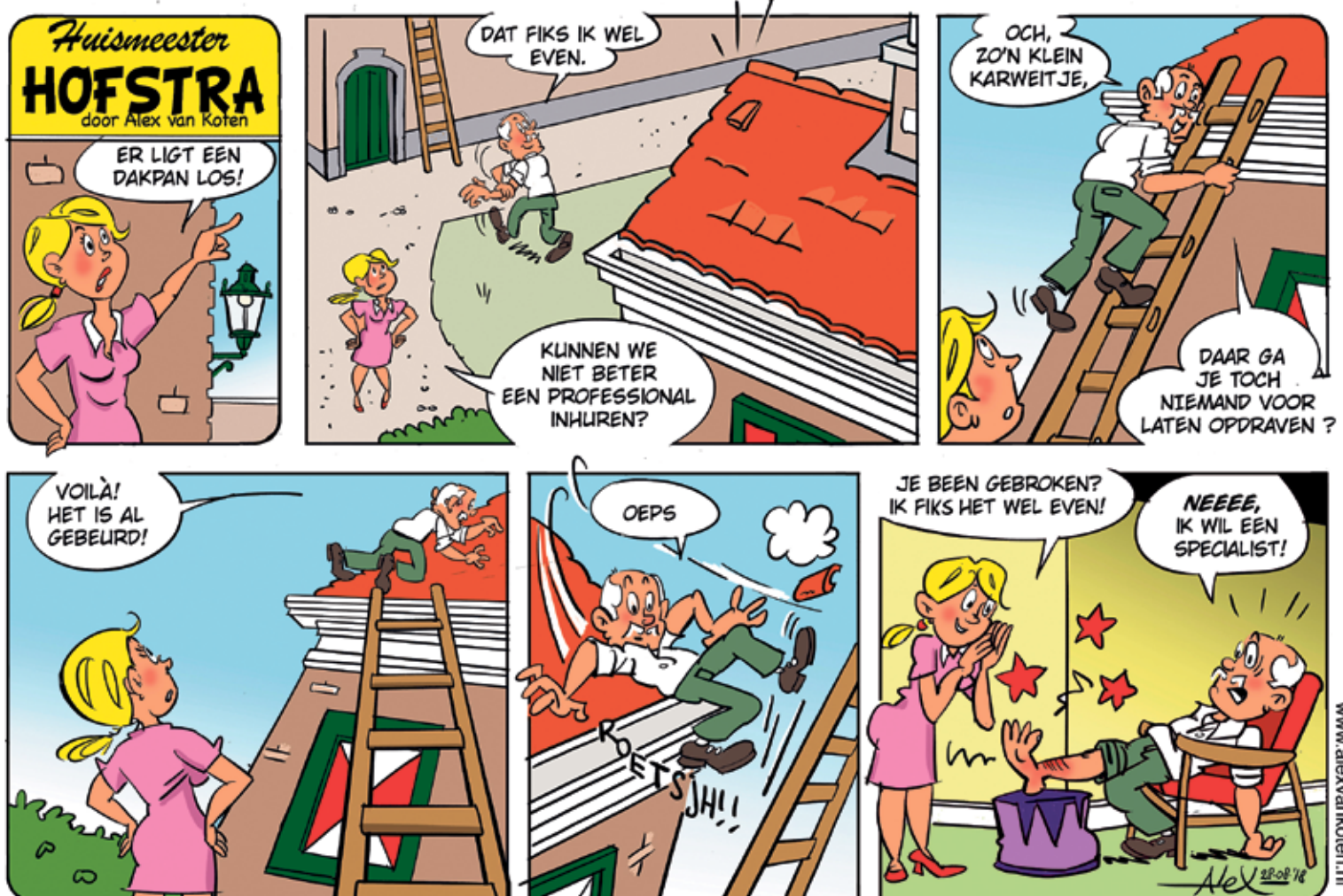

> Foto: Eric Oudendijk

Tijdens de Open Monumentendagen op 8 en 9 september zijn bezoekers tussen 10.00 en 17.00 uur van harte welkom in het Hofje van Heijthuijsen. Het hofje aan de Kleine Houtweg zal invulling geven aan het landelijk thema 'In Europa'.

Hofjesstichter Willem van Heijthuijsen heeft zijn vermogen op kunnen bouwen dankzij succesvolle textielhandel binnen Europa, met name in Duitsland, Frankrijk en Engeland. De twee portretten die Frans Hals van Willem heeft geschilderd behoren tot de collecties van Europese musea. Enkele bouwkundige kenmerken van het hofje hebben een Europese achtergrond. In het hofje zal een kleine expo te zien zijn, regenten zullen rondleidingen geven en op zondagmiddag zal er muziek worden gemaakt.

Info: www.willemvanheijthuijsen.nl

Hofjes en bewoners vereeuwigd tijdens

Place du Tertre van Kunst Zij Ons Doel

Perfect geregeld, de Place du Tertre in Hofje Codde en van Beresteyn. Mooi weer, parasols, koffie met koek en ook nog een muzikale noot van bewoonster Greet.

Twee modellen, Carla en Loes, voor drie tekenaars: Joke Kokkelkoren, Lia Kok en Marcel Kooij. Carla ligt twee uur lang als een Griekse godin op een van de tuinbanken. Best wel spannend. Lia zet haar stevig aan. Wat blijkt, ze tekent het liefst mollige modellen. 'Bij een schrielle lange man gebeurt heel weinig,' zegt ze. Kan die man van de Hofjeskrant wel inpakken...

Lia: 'Voor een schilder gaat 't niet om de

gelijkenis.' Carla gevat: 'Dat zou ik ook zeggen.' Marcel, net nieuw bij Kunst Zij Ons Doel, wil zijn gevoel erin stoppen. Tegen Loes: 'Uw blik was dromerig.' Joke, ook met Loes bezig: 'Het duurt even voordat het interessant wordt. Als je de houding hebt, gaat 't vanzelf.' Greetje, zittend voor haar huisje met gitaar en mondharmonica, zingt de Beach Boys klassieker 'Sloop John B.' Toevallig een van de favoriete nummers van een lange schrielle man.

Agnès, Hofje van Bakenes
Marjanne Termorshuizen

Loes, Hofje Codde en van Beresteyn
Marcel Kooij

> Femke van der Zee tekent Doortje in het Hofje van Noblet

Ver weg van de stad

Als ik op een vroege zaterdagochtend over de Botermarkt fiets, op weg naar het Hofje van Loo, is de reuring al daar. Ik manoeuvreer mezelf langs de Haarlemmers die druk zijn met hun wekelijkse bezigheden.

Over de markt struinen, visje hier, kaasje daar, een goed geschuimde cappuccino bij espressobar Moga-dor en nog even in de rij bij Mabrouk. Ik sla het gezellige tafereel gade en fiets verder door de Barrevoetestraat, op zoek naar dat schijnt, 'o zo mooie hofje'.

Als ik aan mijn rechterhand een groot hek zie, met daarachter wat schattige Anton Pieck-achtige huisjes, gok ik zomaar dat het hier moet zijn. Ik parkeer mijn fiets tegen het hek en zie daar een collega kunstenaar haar ezel al optuigen. Ik loop er naar binnen en voel de rust over me heen komen. Je hoort de vogeltjes fluiten, de bijen zoemen en je ziet de vlindertjes fladderen.

Ik loop een rondje door het hofje, kies de voor mij meest interessante compositie uit en sla mijn klapstoeltje open. De eerste inkt vloeit over het papier en ik zuig mezelf

op in het moment. De gietijzeren gieter, de geel-wit gestreepte markiezen en de opengeklapte houten deurtjes voor de ramen. Uit een van de huisjes klinkt muziek en bij een ander huisje hoor ik het pruttelen van de koffie. Een oudere dame toont haar interesse in mijn tekening. Hoe het haar bevalt om in het hofje van Loo te wonen? 'Als je eenmaal in het hofje bent, ben je ver weg van de stad, ook al is die hier om de hoek. Dat maakt het wonen hier zo fijn.'

Een lege vulpen, twee wespensteken en lichte zonnesteek verder, vind ik het wel weer mooi. Ik klap mijn stoeltje in, steek mijn sleutel in het slot en rij weer richting de drukte van de Botermarkt. Ik snap de bewoonster die ik net sprak helemaal. De drukte van de stad en de rust van het hofje. Zo om de hoek.

Femke van der Zee

Hofje Codde en van Beresteyn
Marcel Kooij

Hofje van Loo
Femke van der Zee

Het balgevoel van Barbara

Zondag 17 juni 2018. Het WK-voetbal is in volle gang. Terwijl regent Bert van Apeldoorn zich laat portretteren door zijn vrouw Barbara Schröder in 'zijn' Hofje In den Groenen Tuin, praat hij over voetbal.

Hij kijkt er graag naar hoewel in zijn jeugd hockey de boven- toon voerde. Het gesprek krijgt, als Barbara en collega-schilder Joke Kokkelkoren even de penselen hebben neergelegd, een verrassende wending. Bert blijkt verliefd te zijn geworden op de voetballer Barbara. Bert: 'Barbara kon een aardig potje voetbal-

len, maar dat wisten mijn vrienden in het park niet. Totdat ik haar de bal gaf, zij 'm een keer of tien hoog hield, hem toen over haar hoofd lobde en hem à la Messi op de hak nam.'

Barbara Schröders tekening van haar eega Bert van Apeldoorn staat op pagina 7.

Hofje van Heijthuijsen

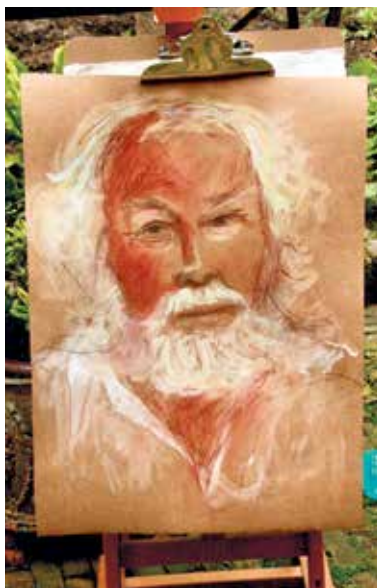
Femke van der Zee

Ria – Hofje van Staats
Joke Kokkelkoren

Elisabeth – Wijnbergshofje
Joke Kokkelkoren

Ray – Proveniershof
Marjanne Termorshuizen

Proveniershof
Mary Admiraal

Doortje over haar kampervaringen

Op de eenvoudige vraag of ze al eens eerder geportretteerd is geweest, kreeg ik een onverwacht uitgebreid antwoord. Doortje, bewoonster van het Hofje van Noblet, vertelt dat ze als klein meisje in een Jappenkamp op Jakarta heeft gezeten.

In dat Jappenkamp maakte iemand een snelle schets van het toen driejarige peutermeisje. Even later komt ze terug met de tekening die destijds van haar is gemaakt. Gesigneerd door Eva Sanders, 23 oktober 1944 in Tangerang, Jakarta.

Nu, zoveel jaar later, zit ook ik klaar om de Joodse Doortje op het papier te vereeuwigen. Ik vertrouw mijn vulpen altijd aan het papier toe. Maar nu verliest mijn concentratie het en krijg ik geen enkele lijn vloeiend. Doortje vertelt honderduit.

Hoe haar moeder destijds drie hutkoffers door de oorlogsjaren van kamp naar kamp heeft meegezeuld, is Doortje altijd nog een wonder: 'Mijn moeder trad in het kamp op als een kordate vrouw en ze durfde. Ze schuwde de Jappen niet. Zo gebruikte ze mijn kinderstoeltje dat ze ook het kamp mee had binnengebracht, om op te zitten, zodat ze niet hoefde te knielen bij het appel. Toen de Jappen daar achter kwamen, werd dit bezit van haar afgenomen. Een aantal dagen later wilde ik als éénjarige mijn stoeltje natuurlijk terug, waarop ze het mij terug heeft laten pakken van de

Jappen. Wat een lef had ze. Het mooie is dat die kinderstoel hier nog steeds in mijn zitkamer staat.' Net als de tekening die ze mij zojuist vol trots liet zien.

'Toen ik zes jaar oud was keerden we naar Nederland terug. Ik groeide op in Amsterdam-Zuid en later verhuisde ik naar Haarlem. Samen met mijn man destijds, zetten we een van de eerste huisartsenpraktijken op in Schalkwijk. Dat was ook niet altijd makkelijk. Er stonden rijen dik aan mensen. Ik werkte als praktijkassistent en had het druk, ook nog met mijn kinderen erbij.' Inmiddels woont Doortje al bijna vijftien jaar in het Hofje van Noblet. Hoe ze daar terecht kwam? 'Gewoon via de VVV-folder die mij onder ogen kwam,' eindigt Doortje.

Femke van der Zee

Wie weet kan Femke ook voor jou wat (be)tekenen. Kijk voor meer informatie op www.femkevanderzee.nl of volg haar op Instagram onder @femvdzee

Hofje van Noblet

Femke van der Zee

Lezen over de rijke hofjeshistorie

Haarlem is een echte hofjesstad, met een levendige hofjes-cultuur en actieve hofjesbesturen. Via de Stichting Landelijk Hofjesberaad (LHB) staan die in contact met hofjesbesturen in de rest van het land. Dit LHB gaf aanzet tot de Hofjesreeks, een overzicht van de geschiedenis van het Nederlandse hofje. De eerste twee delen verschenen in 2014, het derde in 2016 en het vierde deel is dit jaar uitgekomen.

Hofjes als paleizen

Drie van deze boeken behandelen een tijdperk. *Hofjes als paleizen*, geschreven door historicus Henk Looijesteijn, gaat over het hofje in de bloeitijd van de Gouden Eeuw en de 18de eeuw. Toen werden de mooiste hofjes gebouwd, in de modernste bouwstijlen, door de Rem Koolhaas van die tijd. Voorbeelden van dergelijke hofjes zijn bijvoorbeeld het Frans Loenenhofje en het Hofje van Staats.

Open en besloten

Open en besloten, door architectuurhistoricus Dorine van Hoogstraten, gaat over de ontwikkelingen na de Tweede Wereldoorlog. Er is ook ruimschoots aandacht voor de 'moderne' hofjes van Haarlem, zoals het Enschedé Hofje. Haarlem was hierin een voorloper, want inmiddels is het hofje als bouw- en samenlevingsvorm helemaal terug en worden ook in andere steden nieuwe hofjes gebouwd.

Traditie in beweging

Het derde deel, *Traditie in beweging*, geschreven door historicus Vibeke Kingma, behandelt de geschiedenis van het Nederlandse hofje in de jaren 1800-1940. Onder andere het Essenhofje komt hierin aan de orde. Hofjes worden vaak gezien als eeuwenoud, maar ook in de 19de en 20ste eeuw werden nog hofjes gesticht, ondanks de opkomst van grootschaliger sociale woningbouw. Het Essenhofje maakt deel uit van die 'overgangs-

tijd': nog wel gebouwd als hofje, maar niet meer specifiek voor oude mensen, het was voor arbeidersgezinnen. Andere voorbeelden daarvan zijn het P.W. Janssenhofje in Amsterdam en het Typografengasthuis in Groningen, mengvormen van een traditioneel hofje en sociale woningbouw.

Bevorderaars van het goede

Bevorderaars van het goede, door Henk Looijesteijn, behandelt een thematisch onderwerp, namelijk de geschiedenis van het hofjesbestuur. De wijze waarop hofjes bestuurd werden, verschilt name-

lijk in de tijd. Over andere delen van de reeks wordt nog nagedacht. De hofjesstichters zouden een onderwerp kunnen zijn, evenals de geschiedenis van het hofje in internationale context. Ook in andere landen bestaan namelijk hofjes. Met name in Engeland, maar ook in Vlaanderen, Noord-Duitsland, Denemarken en Noorwegen komen ze voor.

Glansrol Haarlemse hofbewoonsters

De boeken van de Hofjesreeks proberen het hele land te bestrijken. Weliswaar bevinden de meeste zich in het westen, met concentraties in Haarlem, Leiden en Amsterdam, maar er zijn ook hofjes in bijvoorbeeld Friesland, Groningen en Overijssel. Daarnaast behandelen de boeken verschillende aspecten van de hofjesgeschiedenis. In *Hofjes als paleizen* zijn hoofdstukken gewijd aan de stichters, die hofjes mogelijk maakten, de architecten en natuurlijk de bewoners. De 18de eeuwse Haarlemse hofjesbewoonsters vervullen een glansrol, omdat ze een zeer hoge leeftijd behaalden. Daarom werden ze geportretteerd en werd er over hun levensloop geschreven. Vaak is het moeilijk om over gewone mensen meer te weten te komen dan hun stamboom, maar over deze Haarlemse honderdjarigen weten we dus meer. Zo ontstaat een beeld van wat voor soort mensen in die tijd in hofjes woonden.

Voortbestaan hofjes

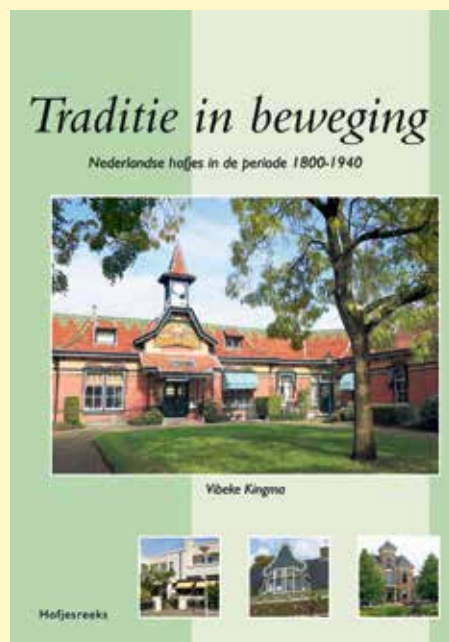
In *Open en besloten* staan interviews met hofjesbewoners in deze tijd, ook die van de moderne hofjes. Immers, of hofjes voortbestaan hangt er mede

vanaf hoe plezierig mensen het vinden er te wonen. Hofjesbesturen houden zich dan ook niet alleen bezig met hoe de monumentale gebouwen in stand gehouden kunnen worden, maar ook hoe wonen in een hofje betaalbaar kan blijven. Regenten stonden vroeger op grote afstand van de bewoners, in *Bevorderaars van het goede* blijkt dat tegenwoordig die afstand veel kleiner is. De jarige Haarlemse Hofjeskrant is onderdeel van de zorg voor de bewoners, door de Haarlemse hofjesbewoners op de hoogte te houden van elkaars reilen en zeilen.

Speciaal voor de lezers van de Hofjeskrant zijn de boeken t/m 15 oktober 2018 tegen de gereduceerde prijs van € 15 (i.p.v. € 19,50) te koop bij Boekhandel de Vries, Gedempte Oude Gracht 27.

Ook te bestellen via het secretariaat van het Landelijk Hofjesberaad: info@hofjesberaad.nl of uitgeverij van Stockum: info@uitgeverijvanstockum.nl

Lintje voor charmante 'hofheer'

Best bijzonder dat regent Job Thöne voor een lintje werd voorgedragen door de bewoners van maar liefst twee hofjes: het Hofje van Bakenes en het Johan Enschedé Hofje.

> Job en zijn vrouw Marlene bij de uitreiking met burgemeester Jos Wienen

Het is een sport om mensen die een lintje van de Koning krijgen met de meest mooie smoes richting het stadhuis te manoeuvreren. Job zou overleg hebben met de directeur van de VVV. Maar in zijn spijkerbroek kon dat toch niet, vond zijn vrouw Marlene.

Oudste én nieuwste hofje

Burgemeester Jos Wienen merkt op dat Job Thöne niet alleen 25 jaar regent is van het

oudste hofje van Nederland, maar ook aan de basis stond van het nieuwste hofje, het Johan Enschedé Hofje. In 2006 nam hij samen met de toenmalige mederegent Ok de Lange het initiatief tot de bouw. Burgemeester Wienen: 'Het is prachtig dat we het erfgoed goed bewaken, maar het realiseren van een modern vormgegeven hofje is net zo belangrijk.'

Na het stadhuis is er een lunch in de regentenkamer van het Hofje van Bakenes.

> Foto Sander Stoeper

Mederegent Jan Dirk Enschedé opent met: 'Was het ondanks de schilders toch een beetje een verrassing?' De dag ervoor had een schilder in het hofje zich versproken: 'U heeft morgen toch een feestje...?'

Job Thöne voorgedragen door bewoners

Heer in het sociale verkeer

Kees van Dullemen, de enige hofheer in het gezelschap hofdames van beide hofjes, typeert Job als diplomatiek, vasthoudend, onvermoeibaar en altijd goed gehumeurd. Een heer in het sociale verkeer. Binnenmoeder Agaath Konijn zegt mooie herinneringen te hebben aan de kerstdiners, de nieuwjaarsborrels en natuurlijk de aard-

beienfeestjes. Een vijfde eigenschap komt dan boven: hij ziet er altijd geknipt voor de gelegenheid uit. Oud-regent Ok de Lange: 'Op het aardbeienfeest was zelfs de binnenkant van zijn jasje in de goede kleur.'

Aannemer Pim van Zalingen, die het Hofje van Bakenes verbouwde, roemt zijn persoonlijke en zorgzame manier van omgaan met huurders. 'Dat, in combinatie met de ruimte naar de aannemer, zorgde voortdurend voor een prettige sfeer.' Ok de Lange: 'Door zijn charme en enthousiasme heeft hij veel harten gewonnen. Op het aardbeienfeest werd Job door een hofdame in haar enthousiasme in zijn bil geknepen.'

Bert van Apeldoorn: 'Regentschap in modern jasje'

In 1993 was Bert van Apeldoorn met 34 jaar de jongste regent van Nederland. Zijn benoeming kende een bizarre voorgeschiedenis.

Decennialang had de familie Letschert de dienst uitgemaakt in het Hofje In den Groenen Tuin. Na het aftreden in 1990 van vier (!) Letscherts werden in 1990 Rob Niehe en Jan Willemin, die als rentmeester het beheer over de landerijen van het hofje had, tot regent benoemd. Voorop stond om de problemen tussen de laatste Letschert én de hofdames en pachters op te lossen. Willemin: 'We werden ook geconfronteerd met een fors negatief banksaldo. Al snel was er een bijkomend conflict. We kwamen erachter dat de familie Letschert privé-uitgaven deed ten laste van de hof. Door Thea Letschert werden we verzocht weer af te treden. Dat was onze eer te na.'

Verkeerd beleid

Bert: 'De familie wakte de indruk eigenaar van het hofje te zijn. Zo beriep zij zich op een bepaling uit 1800 dat een bestuurder een vergoeding mocht ontvangen. De familie gedroeg zich heel autoritair tegenover de bewoners en de pachters van de drie in bezit zijnde landerijen. Er is door de familie ook heel wat tegen beiden geprocedeerd.'

> Illustratie Barbara Schröder, lid van KZOD en ook tekenaar tijdens Place du Tertre

Frisse wind

Willemin: 'Na twee jaar donderjagen en een kort geding kregen we het voor elkaar om de eigendommen van de hof onder te brengen in een op te richten stichting en het bestuur uit te breiden. Aan de rechter hebben we voorgesteld het bestuur uit te breiden tot vijf personen. Bert is door Thea

Letschert voorgedragen, Harry Kamp-huis door Rob en mij.'

Niet lang erna is de laatste Letschert afgetreden en ging er een frisse wind waaien. Bert: 'Al snel besloten we als bestuur een jaarlijkse kerstborrel en bbq in te voeren. Dat heeft enorm veel goed gedaan. Ook het uitdelen van preuven in de vorm van kerstpakketten hebben we in ere hersteld. Door verkoop van de boerderijen werden de opgelopen schulden ingelost. De landerijen werden behouden.'

Altijd wijze raad

Bert: 'Het mooie is dat je onderdeel uitmaakt van iets wat al 400 jaar bestaat. Ik hou van tradities. Het regentschap steek ik graag in een modern jasje en liever niet in een ouderwetse hiërarchie.'

Tijdens een uitje werd Bert toegezon-

> Van de bewoners ontving Bert van Apeldoorn een door illustrator Eric J. Coolen en Michaëla Bijlsma ontworpen badlaken

gen door de hofdames. De schrijver van het feestlied bleek goed op de hoogte: '1993 als regent aangesteld, wegens een akkefietje met bezit en geld, en nu als secretaris advocaat, altijd in voor wijze raad.'

deWaterkoets
proeven & proosten op het water

HOFJESTOCHT VANAF HET WATER

Vaar en wandel met een Gilde Stadsgids langs diverse Haarlemse Hofjes.
Het is ook mogelijk om het arrangement te combineren met een hofjespuzzeltocht.

Met uw eigen groep van 5 tot 50 personen. Comfortabel varen in open of geheel overdekte en verwarmde boten.
Zeer geschikt voor familiefeestjes of bedrijfsuitjes. Onze arrangementen zijn te combineren met diverse catering.

www.dewaterkoets.nl / info@dewaterkoets.nl / 023 - 525 98 22

Historisch uitje naar pachters

Zaterdag 21 april, de dag van het Bloemencorso, bezochten vijftien hofdames en drie regentenechtparen van Hofje In den Groenen Tuin gezamenlijk de drie landerijen van het hofje.

‘Best historisch dat we boerderijen bezoeken, de eerste keer in 402 jaar’, vond bewoonster Renske. Regent Bert van Apeldoorn: ‘Dertig jaar geleden waren er geen uitjes zoals deze en ook helemaal geen feestjes.’ Het hofje en de landerijen werden op autoritaire wijze bestuurd door de familie Letschert (zie pagina 7 verhaal Bert van Apeldoorn). Pachter Enthoven uit De Beemster: ‘Dit was eind jaren tachtig echt ondenkbaar.’

Het idee om de landerijen te bezoeken ontstond tijdens het 400-jarig jubileum in 2016. De pachters waren toen eregasten. Eerste stop is een boerderij in De Zilk. De familie Dobbe houdt er koeien. Erna wordt

> Het gezelschap voor de boerderij 'In den Groenen Tuin'. De boerderij is in 1902 herbouwd door architect Robbers, die in 1885 ook het hoofdgebouw van het hofje in de Warmoesstraat ontwierp.

in hetzelfde dorp boerderij 'In den Groenen Tuin' bezocht. De familie Warmerdam kweekt er bollen. Boerderij Bouwlust in De Beemster is de laatste stop. Daar verbouwt de familie Enthoven aardappelen, suikerbieten en quinoa.

BBQ in hofjestuin

Traditiegetrouw in augustus de jaarlijkse BBQ in de tuin van het Hofje In den Groenen Tuin, ditmaal opgeluisterd met een muzikaal optreden van het trio Bijlsma²Hooglugt.

Muziek van Brahms en Jules de Corte met een knipoog. Penningmeester Edwin van Drunen werd in het zonnetje gezet. Willem Brand en de niet-aanwezige vormgever Kees Reniers en hofillustrator Alex van Koten werden voor de uitgave van tien jaar Hofjeskrant namens alle hofdames bedankt door Jeanne Pot.

> Trio Bijlsma²Hooglugt

Waar is deze gevelsteen?

Als er één hertog over de dam is volgen er meer. In 1610 bracht de stad een stenen saluut aan Joachim Ernst van Brandenburg, die in 1602 Haarlem had bezocht. De ontwerper was niet zo thuis in titels, want Joachim was dus geen hertog van Brandenburg maar markgraaf.

Overigens was hij wel hertog van Pommeren. Dat u het maar weet. Waar hangt de steen die hopelijk binnenkort een kleurtje krijgt?

PRIJSVRAAG

Mail uw oplossing o.v.v. 'prijsvraag' naar info@haarlemse-hofjeskrant.nl en win een VVV-bon van € 15.

Oplossing HHK 34: De gevelsteen van striptekenaar Alex van Koten is een van de in totaal tien strip-straatnaamgevelstenen in de nieuwe woonwijk Remise op het voormalige tram- en busremise aan de Leidsevaart. De winnaar is Bert Krikke uit Vijfhuizen. Gefeliciteerd.

Volg de Haarlemse Hofjeskrant op Facebook!

Voor het laatste nieuws en de laatste filmpjes!

www.facebook.com/HaarlemseHofjeskrant

Met KennemerZorg is het Zorgeloos genieten

Kennemerzorg is een kleinschalige particuliere thuiszorgorganisatie met een frisse kijk op de zorg.

Bent u op zoek naar kwalitatief hoogstaande thuiszorg? Dan kunt u dit met één telefoontje regelen. Wij komen graag bij u langs om al uw zorgwensen te bespreken.

Neemt u rustig de tijd om u te laten informeren naar de mogelijkheden die het best bij uw wensen passen.

Wij zijn te bereiken op telefoonnummer: 023 532 40 60 of 06 17 06 96 96.

Bezoek ook onze website: www.kennemerzorg.com

Om niets te vergeten!

Open: ma. t/m vr. van 9.00-18.00 uur
zaterdag van 10.00 - 17.00 uur
Gedempte Oude Gracht 108
Haarlem, Tel: 023 5315513
www.muyskantoor.nl

C. den Hollander b.v.
Onderhoudscombinatie
Haarlem (023) 5356812

SCHALKWIJKERSTRAAT 29 - 2033 JC - FAX: (023) 5352800

Nieuwenhuizen bv
BOUWBEDRIJF

- Verzorging aanvraag
- Nieuwbouw
- Verbouw
- Aanbouw
- Renovatiebouw
- Dakkapellen
- Badkamers
- Openhaarden

Lijnbaan 34 -36 - Heemskerk - Tel.0251-235 996
www.bouwbedrijfnieuwenhuizen.nl

Haarlemse Hofjeskrant **GRATIS meenemen!**

Haarlem: DekaMarkt Rijsstraatweg 283, Rijsstraatweg 40-42, Anthony Fokkerlaan, Eksterlaan, Meester Cornelisstraat, Schalkwijkstraat, Gedempte Oude Gracht, Amsterdamstraat, Prinses Beatrixplein, Oranjeboomstraat, Ramplaan en Floridaplein. VOMAR Da Vinciplein, Stephensonstraat en Paul Krugerkade. JUMBO Engelenburg. PLUS Rijsstraatweg en de Coop Stuyvesantplein. AH Floriadeplein, Marsmanplein, Soendaplein, Drossestraat, Westergracht, Grote Houtstraat, Kruisstraat en Spoorwegstraat. VVV, Noord-Hollands Archief, Van der Pigge, Muys Kantoor & Cadeau, DEKATUIN. Bibliotheken Gasthuisstraat, Planetenlaan en Leonard Springerlaan. Heemstede: VOMAR Binnenweg, AH Blekersvaartweg, SPAR Te Winkelhof en PRIMERA De Pijp Raadhuisstraat, Bibliotheek Julianaplein. Bloemendaal: AH en Papyrus Bloemendaalseweg.

Reacties: info@haarlemse-hofjeskrant.nl
Website: www.haarlemse-hofjeskrant.nl

De Haarlemse Hofjeskrant wordt financieel gesteund door hofje Codde & Van Beresteijn, hofje In den Groenen Tuyn en St. Haarlemse Hofjes.

Oplage: 7.500
Redactie: Willem Brand
Vormgeving: Kees Reniers

HHK 36 verschijnt in februari 2019